

Notat om aftenskolernes økonomiske situation

Dansk Folkeoplysnings Sekretariat, 12. januar 2011

Indhold:

- Kommunerne bliver ved med at spare på aftenskolerne
- Kommunerne forskelsbehandler borgerne
- Voksenuddannelsescentrene (VUC) driver aftenskolevirksomhed
- VUC underbyder aftenskolerne ved hjælp af statsstøtte
- Løsningsforslag

I forbindelse med arbejdet i regeringens folkeoplysningsudvalg har Dansk Folkeoplysnings Samråd indsamlet en række oplysninger om aftenskolernes økonomiske situation. Oplysningerne tilgik udvalget i forskellige rapporter og arbejdsrapporter.

I dette notat har vi samlet disse informationer og opdateret dem med nyest tilgængelige tal.

Kommunerne bliver ved med at spare på aftenskolerne

I 2002 ændrede Folketinget reglerne om kommunale tilskud til aftenskolevirksomhed. Som konsekvens af lovændringen blev det årlige bloktilskud til kommunerne i 2003 sænket med 155 mio. kr. (2003-priser). Det medførte et fald i kommunernes tilskud til aftenskolerne på 31 %

Efter denne kraftige nedskæring har kommunerne på eget initiativ skåret yderligere. Samlet set har kommunerne sænket tilskuddene til aftenskolerne med 19 % fra 2003 til 2009 (de senest tilgængelige regnskabstal).

Regnskab 2002: 625,9

Regnskab 2003: 431,0

Regnskab 2004: 405,6

Regnskab 2005: 395,1

Regnskab 2006: 377,6

Regnskab 2007: 370,8

Regnskab 2008: 359,1

Regnskab 2009: 350,2

(Opgørelse over kommunale udgifter på konto 372, folkeoplysende voksenundervisning, fra Kommunernes Landsforening. 2011-faste priser)

I skrivende stund foreligger der ikke samlede tal for kommunernes 2011-budgetter, men det er fremgået af medierne, at mange kommuner har

Danish Adult Education
Association

Gl. Kongevej 39 E, 2.tv.
DK 1610 København V

Telefon
+45 33 15 14 66

Telefax
+45 33 15 09 83

www.dfs.dk
dfs@dfs.dk

skåret drastisk i bevillingen til folkeoplysningen – ofte i størrelsesordenen 20-25 %.¹

Når kommunerne skærer i tilskuddet til aftenskolerne får det en eller flere konsekvenser:

- Deltagerbetalingen bliver højere og/eller
- Udbuddet bliver mindre og/eller
- Kvaliteten bliver dårligere

Kommunerne forskelsbehandler borgerne

Der er meget stor forskel i kommunernes udgifter til folkeoplysende voksenundervisning. En beregning på basis af 2007-tallene viser:

- Den kommune, som afsætter flest kroner til formålet, bruger mere end 13 gange så mange kroner pr. indbygger (159,06 kr.) som den kommune, der bruger mindst (12,17 kr.) pr. indbygger.

Men der er ikke bare tale om to ekstreme kommuner i hver sin ende af spekteret. Undersøgelsen viser også:

- De tre kommuner, som afsætter flest penge til formålet, bruger i gennemsnit kr. 146,52 pr. indbygger, mens de tre kommuner, som afsætter mindst, i gennemsnit bruger kr. 14,20 pr. indbygger, det vil sige en cirka tiendedel.
- Den fjerdedel af kommunerne, som afsætter flest penge til formålet, bruger i gennemsnit 96,85 kr. pr indbygger, mens den fjerdedel af kommunerne, som afsætter mindst, i gennemsnit bruger 20,11 kr. pr. indbygger, det vil sige cirka en femtedel.

Forskellene i kommunale tilskud betyder, at borgerne i én kommune må betale langt mere for det samme aftenskolekursus end borgerne i nabokommunen.

Voksenuddannelsescentrene (VUC) driver aftenskolevirksomhed

VUC blev skabt som et tilbud til voksne, der ønsker at forbedre deres kompetencer, så de med et nyt eksamensbevis kan fortsætte i uddannelsessystemet eller få et bedre udgangspunkt på arbejdsmarkedet. Aftenskolerne skal være et tilbud til den fritids- og interessebaserede læring, hvor eksamen ikke er relevant.

¹ **To eksempler fra 2011-budgetterne:** Holbæk skar halvanden million kroner på aftenskolerne, svarende til en fjerdedel af budgettet. Haderslev nedsatte tilskuddet til aftenskoler med 260.000 kr., svarende til 44 %. I 2008 modtog aftenskolerne i Haderslev 1,2 mio. kr. i tilskud. I 2011 vil de ifølge forslaget modtage 325.000 kr.

Danish Adult Education
Association

Gl. Kongevej 39 E, 2.tv.
DK 1610 København V

Telefon
+45 33 15 14 66

Telefax
+45 33 15 09 83

www.dfs.dk
dfs@dfs.dk

Men virkeligheden er en anden. Over halvdelen af VUC's kursister på Almen Voksenuddannelse og HF-enkeltfag er ikke interesserede i eksamen, viser nye tal.

Tallene dokumenterer, at en meget stor del af VUC's aktivitet ikke giver deltagerne formelle kompetencer. VUC har koloniseret aftenskolernes kerneområde.

Af Undervisningsministeriets statistik for voksen- og efteruddannelserne i skoleåret 2008-09 (de senest offentliggjorte tal) fremgår det:

- 79 % af alle VUC's fuldførende AVU-kursister går ikke til eksamen
- 25 % af alle VUC's fuldførende HF-enkeltfagskursister går ikke til eksamen
- Samlet bliver det, at 58 % af alle VUC's fuldførende HF-enkeltfags- og AVU-kursister ikke går til eksamen

(Kursister, som springer fra før tiden, og kursister, som dumper til eksamen, er ikke medregnet)

Bl.a. med det formål at ændre denne skævvridning af VUC's aktiviteter indførte Folketinget i december 2010 fuld deltagerbetaling for personer med videregående uddannelse og en forhøjet deltagerbetaling for efterlønnere og pensionister. Men ændringen adresser ikke det reelle problem, fordi:

- De højtuddannede kan også have behov for eksamen på nye felter
- De højtuddannede udgør kun 12,6 % af de, der fuldfører uden at gå til eksamen
- 60+ borgerne udgør kun 26 % af de VUC-kursister, der fuldfører uden at gå til eksamen, og blandt 60+ borgerne er et (ukendt) antal *ikke* efterlønnere eller pensionister.

VUC underbyder aftenskolerne ved hjælp af statsstøtte

Når VUC over en årrække har kunnet bryde den oprindelige arbejdsdeling og overtage en stor del af aftenskolernes traditionelle virksomhed, skyldes det, at VUC modtager langt højere offentligt tilskud pr. kursist:

- Aftenskolerne modtager et kommunalt tilskud på *maximum* en tredjedel af udgiften. Som det fremgår ovenfor har dette tilskud over en årrække været drastisk faldende
- VUC modtager et statsligt taxameter på 75.600 kr. pr. årselev (2008-tal)

I praksis betyder det, at VUC kan tilbyde den samme type kursus til kursister, som ikke ønsker at tage eksamen, langt billigere end aftenskolerne. Et eksempel:

I VUC-regi udbydes (2009) i Århus faget Engelsk C for kr. 400 for ca. 75 lektioner af 60 minutter. Det giver en timepris pr. deltager på mellem kr. 4 og 5.

Danish Adult Education
Association

Gl. Kongevej 39 E, 2.tv.
DK 1610 København V

Telefon
+45 33 15 14 66

Telefax
+45 33 15 09 83

www.dfs.dk
dfs@dfs.dk

Et engelskkursus i aftenskoleregi i Århus vil koste kr. 840 for 24 lektioner af 45 minutter, og her til skal lægges kr. 150 i materialer, hvilket er gratis hos VUC. Timeprisen i aftenskoleregi bliver ca. kr. 55 pr. deltager. Deltagernes udgift i aftenskoleregi er således 10 til 12 gange højere end i VUC-regi.

Efter den seneste lovændring (december 2010) vil denne prisforskel stadig være gældende for to tredjedele af de VUC-kursister, der fuldfører uden at gå til eksamen. Påvirket vil kun være:

- personer med videregående uddannelse (12,6 %)
- efterlønnere/pensionister (mindre end 26 %), og for disse vil VUC's deltagerbetaling stadig være lavere end aftenskolernes for det samme kursus, selv om forskellen mindskes.

På grund af disse prisforskelle kan VUC i stort omfang tiltrække kursister, som hører hjemme i aftenskolerne – hvilket strider mod den arbejdsdeling, der var intentionen.

Når aftenskolerne tvinges til at afgive en stor del af deres basisaktiviteter, undergraves deres basis-økonomi. I kombination med den faldende kommunale støtte bringer det aftenskolernes overlevelse i fare, og det gør det umuligt at afsætte ressourcer til den type nye, innovative initiativer, som regeringens folkeoplysningsudvalg lægger op til.

Løsningsforslag

På baggrund af disse kendsgerninger fremsatte regeringens folkeoplysningsudvalg i enighed:

”Forslag 33:

Tilskud til AVU-forløb og hf-enkeltfag reduceres for kursister, der ikke går til prøver og eksamen. Provenuet finansierer omlægningen af tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning, så tilskuddet hertil fremover udgør mindst 50 procent af foreningernes samlede udgifter til leder- og lærerløn mv.”

Dansk Folkeoplysnings Samråd støtter udvalgets forslag. Forslaget er det eneste i rapporten, som undervisningsminister Tina Nedergaard har udtrykt skepsis overfor.

Danish Adult Education
Association

Gl. Kongevej 39 E, 2.tv.
DK 1610 København V

Telefon
+45 33 15 14 66

Telefax
+45 33 15 09 83

www.dfs.dk
dfs@dfs.dk